Natuurinclusief bouwen

Wat is natuurinclusief?

Natuurinclusief handelen is het vermijden van schade aan de natuur en het bevorderen van biodiversiteit. Natuurinclusief bouwen is daarom meer dan alleen nestkasten ophangen - het is proactief handelen ten bate van biodiversiteit.

Een belangrijk principe van natuurinclusief bouwen is maatwerk, zowel vanuit de ecologie als vanuit belangen van betrokken partijen bij een locatie. Natuurinclusief bouwen is namelijk alleen succesvol als met beide rekening wordt gehouden. Dat betekent dat bij bouwprojecten in de hele keten afspraken moeten worden gemaakt.

Kennis Natuurlijk!

In het Kennis Natuurlijk! vraag- en antwoordplatform beantwoorden jonge onderzoekers kennisvragen over natuurinclusief of klimaatbestendig leven, wonen en werken voor opdrachtgevers uit de maatschappij.

Dit overzicht voor natuurinclusief bouwen beantwoordt de vraag: "Wat is natuurinclusief en wanneer voldoet een klein bouwwerk hieraan?". De kennisvraag is afkomstig van telecomaanbieder KPN, met het doel om uit te zoeken hoe organisaties grip kunnen krijgen op natuurinclusief handelen. KPN wil dit zelf bereiken door zijn telecominfrastructuur in te zetten voor de biodiversiteit. Om de vraag behapbaar te maken richten we ons binnen deze kennisvoucher op glasvezelhuisjes, kleine bouwwerken van 10 tot 15m$_2$ groot.

kpn

Naturalis Biodiversity Center

a.s.r.

asn bank

Wanneer is een klein bouwwerk natuurinclusief?

Een natuurinclusief klein bouwwerk is in de eerste plaats functioneel, maar daarnaast zo gebouwd dat het de lokale biodiversiteit behoudt en versterkt. Om natuurinclusief ontwerpen en bouwen te ondersteunen in de praktijk, hebben we bestaande kennis overzichtelijk weergegeven in deze tabel, die dient als meetlint. De tabel legt een basis voor meetbaar natuurinclusief bouwen. De gradiënt van 'niet natuurinclusief' tot 'streefwaarde natuurinclusief' is daar een begin voor. De tabel is te gebruiken voor elk klein bouwwerk, zoals glasvezelhuisjes, trafohuisjes, tuinschuren of andere vergelijkbare constructies.

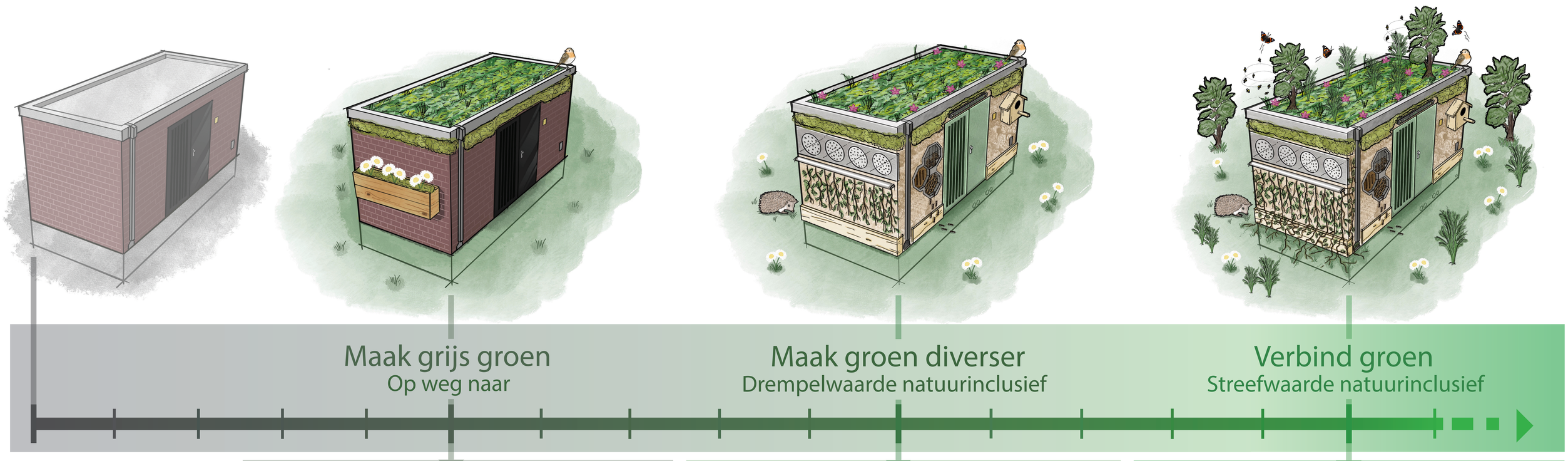

		Nog niet natuurinclusief Het bouwwerk heeft minder verharding en er wordt rekening gehouden met de impact op de omgeving. De eerste stappen zijn gezet om slimmer om te gaan met onze natuurlijke hulpbronnen. En dat is mooi. Maar om natuurinclusief te zijn, is meer inzet nodig.	Minimaal natuurinclusief Het bouwwerk biedt ruimte aan de natuur en de inrichting levert in kleine mate een bijdrage aan de biodiversiteit in de omgeving. Bij de inpassing is rekening gehouden met de omgeving.	Maximaal natuurinclusief Het bouwwerk biedt meer ruimte aan de natuur en is deel van de biodiversiteit in de omgeving. De inpassing is volledig aangepast aan de omgeving.
Bedrijfsvoering	Borging	Geen vastgelegd beleid op natuurinclusiviteit ☐	Natuurinclusiviteit beschreven in beleid ☐	Concreet vastgelegd in bedrijfsdoelen ☐
	Budget	Budget onzeker ☐	Vastgesteld budget voor natuurinclusief bouwen ☐	Vastgesteld budget inclusief buffer ☐
	Actoren	Betrokken partijen zijn geïnformeerd ☐	Zijn betrokken vanaf het begin ☐	Werken samen ☐
	Evaluatie voortgang	Gezamenlijke evaluatie ☐	Interne expert aangesteld ☐	Ecologisch adviseur ingeschakeld met keurmerk ☐
Plan	Ontwerp	Groenvoorziening meegenomen in het ontwerp ☐	Een aantal natuurinclusieve maatregelen meegenomen ☐	Natuurinclusief als uitgangspunt van het ontwerp ☐
	Aansluiting ecologie	Standaard ontwerp o.b.v. algemeen ecologisch profiel ☐	Regio-specifiek ontwerp o.b.v. verwachte ecologie ☐	Locatie-specifiek ontwerp o.b.v. ecologische analyse ☐
	Locatie selectie	Impact op natuur speelt een kleine rol ☐	Locatie wordt geselecteerd waar bomenkap niet nodig is ☐	Zonder nodige vegetatieverwijdering, met hoge impact ☐
Invulling	Bouw	Compensatie van verwijderde vegetatie ☐	Compensatie en hergebruik verwijderde vegetatie en grond ☐	Geen vegetatieverwijdering, minimale verstoring bodem ☐
	Bodem	Toevoegevoegd bouwzand ☐	Waar nodig mix van bouwzand en gebiedseigen grond ☐	Gebiedseigen grond ☐
	Verharding	Grotendeels onverhard, waar nodig grastegels ☐	Onverhard, waar nodig halfverharding ☐	Onverhard ☐
	Natuurlijke ontwikkeling vegetatie	Veel aangeplant, maar niet wieden ☐	Weinig aangeplant, ruimte voor natuur ☐	Veel ruimte voor natuurlijke ontwikkeling ☐
	Geïntroduceerde planten	Planten met voedingswaarde voor dieren en andere soorten ☐	Variatie aan inheemse soorten met nest- en voedingswaarde ☐	Variatie aan inheemse soorten uit de regio, met jaarrond nest- en voedingswaarde ☐
	Gevel	Plantenbakken ☐	Verticale tuin ☐	Grondgebonden klimplanten ☐
	Dak	Sedumdak ☐	Kruidendak ☐	Natuurdak ☐
	Nestgelegenheid	Insectenhotels, vogelhuisjes, niet voor specifieke soorten ☐	Voor diersoorten verwacht in de omgeving ☐	Voor diersoorten o.b.v. ecologisch advies ☐
Nazorg	Beheerplan	Beheerprincipes bekend bij groenbeheerder ☐	Plan opgesteld met groenbeheerder ☐	Ecologisch hovenier ingeschakeld ☐
	Beheer en onderhoud	Minder intensief, geen/minimaal gebruik mest en pesticiden ☐	Ecologisch maai- en snoeibeheer, hergebruik plantmatieraal ☐	Zo min mogelijk beheer en passend voor het type beplanting ☐
	Monitoring	Incidentiele check beplanting ☐	Regelmatige monitoring van doelsoorten ☐	Expert monitoring van verschillende soortgroepen ☐

Bouwen met de natuur kan op verschillende manieren. Uiteindelijk zijn er twee basismethoden te onderscheiden:

1. Basiskwaliteit creëren en ruimte laten voor natuurlijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld door te zorgen dat de bodemkwaliteit in orde is en ruimte te laten voor natuurlijke processen en begroeiing.
2. Doelsoorten selecteren en aan diens behoeften voldoen. Bijvoorbeeld door voedselaanbod en nestgelegenheid te behouden en creëren.

Bij natuurinclusieve nieuwbouw worden deze principes ook al meegenomen in materiaalkeuze en productieprocessen. Het (her)gebruik en de winning van duurzameof biobased materialen is een belangrijk onderdeel van natuurinclusief bouwen, maar dat is nog niet meegenomen in deze tabel. Bij bestaande bouw is dat minder aan de orde, maar kan wel een schil met natuurinclusieve maatregelen om de constructie heen worden geplaatst.

Vul de tabel in

Krijg meer inzicht in jouw score door de QR code te scannen, of vind de tabel op: www.naturalis.nl/natuurinclusief

2022 Naturalis Biodiversity Center
Voor dit overzicht voor natuurinclusief bouwen zijn gebruiksrechten van toepassing zoals vastgelegd in de Creative Commons licentie. [Naamsvermelding 4.0 Internationaal]

Meer informatie

De volledige tabel en het Kennis Natuurlijk! onderzoek zijn in te zien voor iedereen die kleine bouwwerken natuurinclusief wil vergroenen via: www.naturalis.nl/natuurinclusief

Versie november 2022. Illustraties door Stijn van 't Veer, KPN.

Contact

Voor ideeën, aanvullingen of vragen, neem contact op met:
Fleur van Duin, fleur.vanduin@naturalis.nl
Zina Broeksma, zina.broeksma@naturalis.nl